

රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව - 2017

රාජ්‍ය දැව සංස්ථාවේ 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනිකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ 1957 අංක 49 දරන රාජ්‍ය කාර්මික සංස්ථා පනතේ අංක 29 වගන්තිය සමග සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර සංස්ථාවේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 – 1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදුකරන ලදී. ආචාරධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබා ගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළ වන විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත්වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරුකිරීම්ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරුකිරීම්වලදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නාවූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සංස්ථාවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය හා ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) හා (4) උප වගන්තිවලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්වා ගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2017 දෙසැම්බර් 31 දිනට රාජ්‍ය දැව සංස්ථාවේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16

ප්‍රමිතයේ 51 ඡේදය ප්‍රකාරව ජංගම නොවන වත්කම්වල ඵලදායී ජීව කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් පිරිවැය රු. 227,566,848 ක් වූ වත්කම් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර තිබුණද තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පැවතුණි. ඒ අනුව වූ ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කර නිවැරදි ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂය වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු රු. 5,630,297 ක් වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තු ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.
- (ආ) 2015 වර්ෂයේ මිලදී ගත් රු. 915,178 ක් වූ ඉරුම් තල වටිනාකම පුනරාවර්තන වියදම් යටතේ ගිණුම්ගත කිරීම වෙනුවට කෙරිගෙන යන ප්‍රාග්ධන වැඩ යටතේ දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) කල්දෙමුල්ල අට්ටිමඩුවේ සවිකරන ලද යකඩ රාක්ක නැවත සකස් කිරීම වෙනුවෙන් දරන ලද රු. 834,124 ක වියදම ලාභාලාභ ප්‍රකාශනයට ගැලපීම වෙනුවට කෙරිගෙන යන වැඩ යටතේ ගිණුම් ගත කර තිබුණි.

2.2.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම්

2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන කාර්යාලයේ විවිධ ණයහිමියෝ ලෙස රු.75,458,361 ක් වූ ශේෂයක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉදිරියට ගෙනැවිත් තිබුණු අතර 2016 වර්ෂයේදී හෝ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ණයහිමියන් ලෙස ඇතුළත් නොවූ වියදම් සඳහාද විවිධ ණයහිමි ගිණුම මගින් ගෙවීම් සිදුකර තිබුණි. තවද 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ණයහිමි උපලේඛනයේ ඇතුළත් ඇතැම් ණයහිමි ශේෂ සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ගෙවීම් සිදුකර නොතිබුණු අතර එම ශේෂයන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ණයහිමි උපලේඛනය තුළ ඇතුළත්ව නොතිබුණි. මේ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.130,272,172 ක් වූ විවිධ ණයහිමි ශේෂයෙහි නිවැරදිතාවය ගැටළු සහගත විය.

2.2.4 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ගෙවිය යුතු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු හා එකතු කල අගය මත බදු ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රු.50,386,639 ක් වූ අතර අදාල බදු වාර්තා අනුව රු. 52,558,485 ක් වූයෙන් රු.2,171,846 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) සේවක භාරකාර අරමුදල්, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල්, ගෙවිය යුතු සේවක භාරකාර අරමුදල් සහ ගෙවිය යුතු සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල් යන ගිණුම් විෂයයන් 04 ක මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ශේෂ හා උපලේඛන අනුව ශේෂවල එකතුව රු. 1,450,440 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

2.2.5 විගණන සාක්ෂි

වර්ෂ ගණනාවක සිට විචලනය වෙමින් ඉදිරියට ගෙනඑමින් පවතින වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට කලයුතු ගෙවීම් සඳහා වූ වෙන්කිරීම් ලෙස රු.39,531,327 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන කාර්යාලයේ විවිධ ණයහිමි ගිණුමේ දක්වා තිබූ අතර එම ශේෂයට අදාල විස්තරාත්මක උපලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු ශේෂය තුල 1983 වර්ෂයේ සිට පෞද්ගලික සමාගමකින් අයවිය යුතු රු. 11,873,954 ක් හා රාජ්‍ය හා අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනවලින් අයවිය යුතු වර්ෂ 5 ඉක්මවූ රු. 11,003,176 ක ශේෂ පැවති අතර ඒවා අයකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය තුලදීද කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ආ) 2015 වර්ෂයේ සිට වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලැබිය යුතු ගොඩනැගිලි කුලී රු.19,980,000 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සංස්ථාවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයන්හි සේවකයන්ට ගෙවිය යුතු රු. 1,226,970 ක වැටුප් හා වේතන 2018 ජුනි වන විටද ගෙවා නිරවුල් කර නොතිබුණි.

2.4 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීතිරීති හා රෙගුලාසි වලට යොමුව	අනුකූල නොවීම්
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහය	
(i) මුදල් රෙගුලාසි 371 හා 2015 ජූලි 14 දිනැති අංක 03/2015 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය	වසර 04 ඉක්මවා තිබුණු සංස්ථාවේ වැඩබිම් සඳහා ලබා දුන් රු. 11,491,279 ක් වූ තත්කාර්ය අතුරු අග්‍රිම 2018 මැයි වන විටත් පියවා නොතිබුණි.
(ii) මුදල් රෙගුලාසි 571	වර්ෂ 2 ක් ඉක්මවූ තැන්පතු රු. 133,800 ක්, වර්ෂ 02 ක සිට වර්ෂ 05 ක් අතර කාලයක් ඉක්මවූ ආරක්ෂිත තැන්පතු රු. 840,000 ක් හා වර්ෂයකට වඩා පැරණි ගැන්ගේ නේල් තැන්පතු රු.1,258,635 ක් නිරවුල් කිරීමට හෝ මුදල් රෙගුලාසි 571 (2) ප්‍රකාරව ආදායමට ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහය, XXXII පරිච්ඡේදයේ 1.2 උපවගන්තිය	කල්දෙමුල්ල යාන්ත්‍රික ඉංජිනේරු අංශයට අනුයුක්තව සිටින පාලන නිලධාරියකු විසින් රැකියාවේ යෙදී සිටියදී දේශපාලන කටයුතුවල පූර්ණ කාලීනව යෙදී තිබුණද ආයතන සංග්‍රහය ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණු අතර 2004 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා වැටුප් වර්ධක ගැලපීම් සිදුකර රු.1,260,364 ක් ගෙවීමට කටයුතු කර තිබුණි.
(ඇ) 2007 උපදේශන සේවා තෝරා ගැනීම් සහ සේවයේ යෙදවීම් පිළිබඳ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය	මාර්ගෝපදේශයේ විධිවිධාන අනුගමනය කිරීමෙන් තොරව 2013 වර්ෂයේ සිට 2017 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම රු.257,263,277 ක් වූ ඉදිකිරීම් කොන්ත්‍රාත් 17 ක් සම්බන්ධයෙන් උපදේශන සේවා ලබා ගැනීම සඳහා රු.5,230,774 ක් උපදේශන සේවා ආයතනවලට ගෙවා තිබුණි.

3 මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.565,741,554 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපිව ඉකුත් වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.86,678,961 ක අතිරික්තයක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 479,062,593 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. විකුණුම් ආදායම රු. 39,818,582 කින් වැඩිවීම, විකුණුම් හා

බෙදාහැරීමේ වියදම් රු. 84,406,064 කින්, පරිපාලන වියදම් රු.122,145,217 කින් හා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවූ බදු ප්‍රමාණය රු.75,000,000 කින් අඩුවීම මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය වර්ධනය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2013 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා අඛණ්ඩව වර්ධනය වූ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය 2016 වර්ෂයේ දී පිරිහීමකට ලක්ව නැවත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වර්ධනයක් ලබා තිබුණි. කෙසේ වුවද මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයට සේවක පාරිශ්‍රමික, ක්ෂය වීම් හා වර්ෂයේ බදු ගැලපීමෙන් පසු 2014 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වා දායකත්වය අඛණ්ඩව වර්ධනය වී තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 5 කින් වැඩි වී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සංස්ථාවේ දළ ලාභ අනුපාතය සියයට 49 ක ඉහල අගයක් ගනු ලැබුවද නිෂ්පාදන වියදමට අමතරව ආදායම් බදු, පරිපාලන වියදම්, විකුණුම් හා බෙදා හැරීමේ වියදම්, වැටුප් හා වේතන පෙර වර්ෂවලට සාපේක්ෂව අඛණ්ඩව ඉහල යාම නිසා ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය දළ ලාභ අනුපාතයට සාපේක්ෂව පහළ වැටීමට හේතුවී තිබුණි.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාවේ ජංගම අනුපාතය හා ක්ෂණික අනුපාතය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව අඩු අගයක් ගෙන තිබුණු අතර ජංගම අනුපාතයට වඩා ක්ෂණික අනුපාතය අඩු අගයක් ගෙන තිබුණි. එමගින් සංස්ථාවේ තොගය තුළ මුදල් විශාල ලෙස රැඳී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

4.1.1 ක්‍රියාකාරිත්වය හා සමාලෝචනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සංස්ථාවේ අරමුණු අතරින් කෘෂි කාර්මික නිෂ්පාදන, වේවැල් ආනයනය හා දැව ආශ්‍රිත නිම් හා අර්ධ නිම් භාණ්ඩ අපනයනය කිරීම යන අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණු අතර අපේක්ෂිත පරිදි දැව අතුරු භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා අලෙවියද සිදු කර නොතිබුණි. සිල්පර දැව අපනයනය කිරීම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සියයට 70 කින් පහළ බැස තිබුණි.
- (ආ) සංස්ථාව විසින් 2016-2020 කාලපරිච්ඡේදයට අදාලව පිළියෙල කරන ලද සංයුක්ත සැලැස්මට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉටු කල යුතු දැව අස්වනු නෙලීමේ කොන්ත්‍රාත් කළමනාකරණ පද්ධති හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ පද්ධති හදුන්වාදීම, දැව අපනය වැළැක්වීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, නිවැරදි ක්‍රමවේද මගින් ගස් පිළිබඳ සංඛ්‍යා ලේඛන ලබා ගැනීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ස්ථාපිත කිරීමේ වැඩසටහන් සකස් කිරීම, කඳන් ලේඛනගත කරන්නන්ගේ(Logging Contractors) වෘත්තීය හැකියාව හා කුසලතා වර්ධනය සඳහා

රු.මිලියන 2 ක බැගින් වාර්ෂිකව වෙන් කිරීම හා ඊට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම සහ අස්වනු නෙලීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා නවීන යන්ත්‍රෝපකරණ මිලට ගැනීම සඳහා රු.මිලියන 10 බැගින් වෙන්කිරීම යන වැඩසටහන් මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

- (ඇ) සංස්ථාවේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමස්ත විකුණුම් ආදායම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 1 කින් වැඩි වී තිබුණු නමුත් පුද්ගලික දැව කදන් අලෙවි ආදායම, පුද්ගලික හා රජයේ ඉඩම්වල සිල්පර හා ආනයනික සිල්පර අලෙවි ආදායම , විදුලි වැට කණු හා අලි වැට කණු ආදියෙහි අලෙවි ආදායම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 30 ක් සියයට 75 ක් අතර පරාසයකින් පහළ බැස තිබුණි. අපනයනික ඉරු දැව අලෙවි ආදායම පමණක් සියයට 0.85 කින් වැඩිවී තිබුණි.
- (ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාවේ මුළු ශුද්ධ ලාභය රු. 966,804,360 ක් වුවද සංස්ථාවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 12 ක් අම්පාර හා පොළොන්නරුව ප්‍රාදේශීයයන් 02 හි එකතුව රු.16,990,112 ක අලාභයක්ද, සංස්ථාවේ දැව සංකීර්ණ (Complex) තුනෙන්, දෙකක මුළු අලාභ එකතුව රු.52,044,023 ක් ද, නිෂ්පාදනාගාර 03 ක් නිෂ්පාදනාගාර 02 ක එකතුව රු.52,308,236 ක අලාභයක් හා කල්දෙමුල්ල කාර්මික එකකය රු.30,750,890 ක අලාභයක්ද වශයෙන් එකතුව රු.152,093,261 ක අලාභයක් ලබා තිබුණි.
- (ඉ) සංස්ථාවේ අරමුණු අනුව ආදායම් ඉපයීමේ මාර්ගයන් අතර ගෘහ භාණ්ඩ අලෙවි ආදායම ප්‍රධාන තැනක් ගත්තද සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෘහ භාණ්ඩ විකුණුම් ආදායම, සමස්ථ විකුණුම් ආදායමෙන් සියයට 9 ක් වැනි ප්‍රමාණවත් නොවූ පහළ මට්ටමක පැවතුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෘහ භාණ්ඩ ඒකකයේ මුළු ලාභය රු. 985,596 ක් වූ අතර මෙය සංස්ථාවේ මුළු ලාභයෙන් සියයට 0.1ක ප්‍රතිශතයකි. මේ අනුව සංස්ථාව රජයේ දැව ලබා ගැනීමේ ඒකාධිකාරියක් පවතින ආයතනයක් වුවද ගෘහ භාණ්ඩ අලෙවි ආදායම ඉහළ නංවා ගැනීමට අවශ්‍ය නව අලෙවි උපාය මාර්ග අනුගමනය කර නොතිබුණි.
- (ඊ) රාජ්‍ය දැව සංස්ථාවේ 2017 වර්ෂයේ අයවැය ගත විකුණුම් අනුව ඉලක්කගත ගෘහ භාණ්ඩ අලෙවි ආදායම රු. 501,333,000 ක් වුවද සත්‍ය වශයෙන් ඉපැයූ ආදායම රු.389,044,488 ක් වූයෙන් රු. 112,288,512 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව ඉලක්කගත ආදායම ලභාකර ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී නොහැකිවී තිබුණි.
- (උ) ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේදී සිදුවන දැව අපතය භාවිතයෙන් අතුරු නිෂ්පාදන සිදු කිරීමේ අරමුණින් පවත්වාගෙන යනු ලබන බුස්ස ඕන්ගර් ජොයින්ට් නිෂ්පාදනාගාරය 2015 වර්ෂයේදී රු. 3,240,127 ක දළ ලාභයක් ලබා තිබුණද, 2016 වර්ෂයේ දළ ලාභය රු.2,253,536 ක් වී රු. 986,591 කින් පහළ බැසීමකට ලක් වී සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.2,712,225 ක දළ අලාභයක් ලබා තිබුණි. එය ඉකුත් වර්ෂයේදී ඕන්ගර් ජොයින්ට් නිෂ්පාදන අලෙවියෙන් ලැබූ දළ ලාභයට සාපේක්ෂව සියයට 220 ක පහළ බැසීමකි. මේ අනුව සංස්ථාවේ අතුරු නිෂ්පාදනය සඳහා ප්‍රමාණවත් වෙළඳපල තත්ත්වයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඌ) සංස්ථාව සතුව පවත්නා ප්‍රදර්ශනාගාර 07 ක් ප්‍රදර්ශනාගාර 04 ක සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.33,521,024 ක දළ ලාභයක් ලබා තිබුණද, තලල්ල, බුස්ස, අම්පාර යන ප්‍රදර්ශනාගාර 03 ක් ලැබූ දළ අලාභයේ එකතුව රු. 4,879,985 ක් වූ අතර ගෘහ භාණ්ඩ ඒකකයේ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය අනුව තවදුරටත් මෙම දළ ලාභ/අලාභ සඳහා විකුණුම් පිරිවැය හා පරිපාලන පිරිවැය ගැලපීම තුලින් ශුද්ධ ලාභය රු. 985,596 ක් දක්වා අඩුවී තිබුණි. මේ අනුව ප්‍රදර්ශනාගාර තුලින් ලැබූ ලාභයන් මගින් සංස්ථාවට ප්‍රමාණවත් ආයකත්වයක් ලැබී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සංස්ථාවේ කැප්පෙට්පොල ඒකකය විසින් පුද්ගලික පාර්ශවයන්ට අයත් ඉඩම්වලින් ලබා ගත් ගස්වලින් විදුලි කණු ලබාගෙන ඉතිරි වූ දැව වක්‍රලේඛවල සඳහන් මිල ගණන්වලට වඩා අඩු මිලකට අලෙවි කිරීම නිසා සංස්ථාවට රු. 1,051,364 ක අලාභයක් සිදුව තිබුණි. නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (අභ්‍යන්තර විගණක) ගේ 2016 මාර්තු 10 දිනැති ලිපිය මගින් එම අලාභය ඉන්වොයිස්පත් නිකුත්කල නිලධාරියාගෙන් හෝ අදාල ගැනුම්කරුගෙන් අයකර ගැනීමට උපදෙස් ලබා දී තිබුණද, ඉන් රු.629,318 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටද අයකරගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) කල්දෙමුල්ල සංකීර්ණයේ දැව අට්ටිමඩුවේ අලුතෙන් යකඩ රාක්ක සවි කිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය අනුගමනය කිරීමකින් තොරව හා කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹීමකින් තොරව රු.2,052,500 කට පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත ප්‍රදානය කර තිබුණු අතර සවිකරන ලද රාක්කවල සැලසුම් කර තිබූ පරිදි දැව ගබඩා කල නොහැකි වීම හේතුවෙන් එම යකඩ රාක්ක ඉවත් කිරීමට සිදු වී තිබුණි. මෙහිදී සිදු වී ඇති අලාභය වෙනුවෙන් රු. 834,124 ක් වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගෙන් අයකර ගැනීමට මූල්‍ය විමර්ශනයක් කරන ලද කමිටුව මගින් නිර්දේශ කර තිබුණද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඇ) බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය හා කැප්පෙට්පොල ගබඩා නිලධාරී නිල නිවාසය ඉදිකිරීම සඳහා ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීම හා ලංසු ලේඛන පිළියෙල කිරීම වෙනුවෙන් 2013 වර්ෂයේදී පිළිවෙලින් රු. 566,098 ක් හා රු.94,906 ක් වැයකර තිබුණද එම ඉදිකිරීම් ආරම්භ නොකිරීම හේතුවෙන් එම වියදම් නිෂ්ඵල වියදම් වී තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) වෙන්දේසි මගින් කඳන් විකිණීමේදී හොඳ තත්ත්වයේ දැව කඳන් හා පලුදු දැව කඳන් එකට යොදා ලොට් කිරීම නිසා අඩු මිල රේටයන් මත අලෙවි කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් හොඳ තත්ත්වයේ දැව කඳන්ද අඩු මිල යටතේ විකිණීමට සිදුවී තිබුණි.
- (ආ) රත්මලාන ප්‍රදර්ශනාගාරයේ ඉදිකිරීම් සැලසුම් කිරීම සඳහා 2013 වර්ෂයේ වැයකරන ලද රු.1,477,650 ක් කල්දෙමුල්ල අර්ධ නිම් ගොඩනැගිලි යටතේ දක්වා තිබුණි. එසේ වුවද ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර නොතිබුණු අතර නැවතත් අළුතින් සැලසුම් කර ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය 2014 නොවැම්බර් 14 දින ලබාගෙන තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන තුරුත් එහි වැඩ ආරම්භ කර නොතිබුණි.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සංස්ථාවේ සංචාරක බංගලාවල ආදායම රු. 1,046,548 ක් හා වියදම රු. 6,667,018 ක් වූ අතර ආදායම ඉක්මවූ වියදම රු. 5,620,473 ක් විය. එහෙත් සංචාරක බංගලා පිළිබඳව බාහිර පාර්ශවයන් දැනුවත් කර ආදායම වැඩිකර ගැනීමේ ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දීමට සංස්ථාව කටයුතු කර නොතිබුණි.

4.4 නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) වර්ෂ 25 කට පෙර මිලදී ගත් රු. 599,178 ක් වටිනා අමතර කොටස් අයිතම 116 ක් බොරලන්ද යාන්ත්‍රික අමතර කොටස් ගබඩාවේ නිෂ්කාර්යව පැවති බව 2017 සැප්තැම්බර් 14 දින සිදුකරන ලද නියැදි භෞතික පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) වර්ෂ 05 කට පෙර ඉදිකරන ලද බොරලන්ද කාර්මික ඒකකයේ වාහන සේදුම් අංගනය නිසි ප්‍රමිතියට සකස්කර නොමැතිවීම නිසා එය භාවිතයට ගත නොහැකිව තිබුණු අතර ඒ හේතුවෙන් රු.2,094,677 ක් වූ ගොඩනැගිලි, උපකරණ හා ජල ප්‍රේෂණ යන්ත්‍ර නිෂ්කාර්යව පැවතුණි.

4.5 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සංස්ථාවේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව 2308 ක් වූ අතර එදිනට තථ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව 1901 කි. ඒ අනුව තනතුරු 65 කට අදාළව නිලධාරීන් 440ක උනන්දුවක් හා තනතුරු 07 කට අදාළව නිලධාරීන් 33 ක අතිරික්තයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. එම උනන්දුවක් තුළ ඉහළ කළමනාකරණයේ තනතුරු 06 ක්ද, මධ්‍යම කළමනාකරණයේ තනතුරු 45 ක් ද, පහළ කළමනාකරණයේ තනතුරු 54 ක්ද, කළමනාකරණ සහකාර සේවයේ තනතුරු 69 ක් හා ප්‍රාථමික සේවයේ තනතුරු 266 ක් ද අන්තර්ගත වී තිබුණි.

4.6 වෙළඳපොළ කොටස

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) සංස්ථාව රජයේ දැව ලබා ගැනීම, ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය, අලෙවිය හා දැව අලෙවිය යන සියළුම අංශයන්හි රජයේ ඒකාධිකාරිය පවතින එකම රජයේ ආයතනය වුවද වෙළඳපල තුළ සංස්ථාවට පවත්නා ස්ථාවරත්වය කෙසේද, වෙළඳපල තුළ පවතින වෙළඳපල කොටස කෙසේද යන්න තීරණය කිරීමට කාලීන වෙළඳපල සමීක්ෂණයක් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ආ) රජයේ දැව ලබා ගෙන උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුතු ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා හැකියාව ඇති රජයේ ඒකාධිකාරියක් මෙන්ම දැව ගබඩා 52 ක්, අලෙවි ප්‍රදර්ශනාගාර 6 ක් ඇතුළු සම්පත් හිමිව පවතින සංස්ථාවෙහි ගෘහ භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා හිමිවන්නේ සියයට 0.45 ක් වැනි සියයට එකකටත් වඩා අඩු වෙළඳපල කොටසකි.

5. තිරසාර සංවර්ධනය

5.1 තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු ළඟා කර ගැනීම

තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ වසර 2030 “නායාය පත්‍රය” ප්‍රකාරව සෑම රාජ්‍ය ආයතනයක් විසින්ම කටයුතු කළ යුතුව පවතින අතර සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව විසින් තම විෂය පථය යටතට ගැනෙන කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් කෙසේ ක්‍රියාත්මක විය යුතුද යන්න පිළිබඳව දැනුවත් වී තිබුණි.

(අ) ඉහත පරිදි වසර 2030 නායාය පත්‍රය පිළිබඳව දැනුවත්වීම මත රාජ්‍ය දැව සංස්ථාව විසින් සිය විෂය පථය අනුව ළඟා කර ගත යුතු අරමුණු වන දිලිඳුකම පිටුදැකීම ආර්ථික මට්ටම නඟා සිටුවීමට හා නව තිරසාර පරිභෝජනය හා නිෂ්පාදනය යන අරමුණු හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කර තිබූ නමුත්

නිරසාර පරිභෝජන හා නිෂ්පාදන සහ ආර්ථික මට්ටම නඟා සිටුවීමට හා නව නිෂ්පාදන ඉදිකිරීම සඳහා වන පාදක දත්ත ඉලක්ක ලඟා විය යුතු සංධිස්ථානයන් මෙන්ම ප්‍රගතිය මැන බැලීම සඳහා වන දර්ශකයන්ද හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

- (ආ) නිරසාර සංවර්ධන අරමුණු ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන් ලෙස පාසල් ගුරුභවතුන්, අඩු ආදායම්ලාභී වඩු කාර්මිකයින්, ඉරුම්හල් සේවකයින් සහ කොන්ත්‍රාත්කරුවන් හඳුනාගෙන තිබුණද ආයතනයට අදාළ ඉලක්ක පිළියෙල කිරීමේදී සහභාගිත්ව ප්‍රවේශයක් නිරූපනය නොවන බව වැඩිදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) කිසියම් කාර්යයක නිවැරදි කාර්යසාධනය මැනීම සඳහා නිවැරදි දත්ත පදනමක් පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය වුවත්, ආයතනය විසින් නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්කයන්හි ළඟාවීම මැන බැලීම සඳහා නිවැරදි දත්ත පදනමක් බිහිකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. මේ සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණවත් නොවීම, භෞතික පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම, පුහුණු සේවකයන් නොවීම යන කරුණු හේතු වී ඇති බව වැඩි දුරටත් නිරීක්ෂණය විය.
- (ඈ) නිරසාර ඉලක්ක කරා ළඟා වීම සඳහා ආයතනය විසින් හඳුනාගත් කාර්යයන් වාර්ෂික සැලැස්මට ඇතුළත් කර නොතිබූ අතර එම කාර්යයන් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය වන මූල්‍ය ප්‍රතිපාදනයන් වාර්ෂික අයවැයට ඇතුළත් කර නොතිබුණි.
- (ඉ) නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක ළඟා කර ගැනීමට සුදානම් වීමේදී අනෙකුත් ආයතන සමඟ මනා සම්බන්ධීකරණයක් නොකිරීම හේතුවෙන් ඉලක්ක ගත අරමුණු කරා ළඟාවීමට සැලසුම් සකස් කිරීමේදී හා පෙර සුදානම් වීමේදී ක්‍රියාවලිය ඉතා මන්දගාමී හෝ දුර්වල තත්ත්වයක පැවති බව නිරීක්ෂණය විය.

6. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

6.1 ප්‍රසම්පාදනය හා කොන්ත්‍රාත් ක්‍රියාවලිය

6.1.1 ප්‍රසම්පාදනයන්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම තුළ ඇතුළත්ව නොතිබුණු ප්‍රාග්ධන ස්වරූපයේ අයිතමයන් 6 ක් රු. 9,415,858 ක් වැයකර මිල දී ගෙන තිබුණි.
- (ආ) 2006 ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2 මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වය විසින් අවම වශයෙන් වර්ෂ 3 ක කාලයක් සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් (MPP) පිළියෙල කර නොතිබුණි.

6.2 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2016 නොවැම්බර් 21 දින ආරම්භ කරන ලද බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ ඉදිකිරීම් 2017 මැයි 26 වන දින නිම කල යුතු වුවත් 2018 මැයි වන විටත් වැඩ නිමකර නොතිබුණු අතර කොන්ත්‍රාත් වටිනාකමින් සියයට 18 ක් ඉක්මවා අතිරේක වැඩ සඳහා රු.4,132,005 ක් වැය කර තිබුණද ඒ සඳහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය අනුමැතිය හා ටෙන්ඩර් මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැය ලේඛනය අනුව ඉදිකිරීම් සඳහා වෙන් කරන ලද ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය රු.238,400,000 ක් වූ අතර ඉන් රු. 138,700,000 ක් උපයෝජනය කර නොතිබුණි. එය සමස්ත ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 58 ක් විය. යහපාලන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.1 වගන්තිය අනුව විශ්වාසයෙන් යුක්තව ඉලක්ක හා අරමුණු ලඟාකර ගැනීම නිශ්චය කර ගැනීම පිණිස වාර්ෂික සැලසුම් හා අයවැය ලේඛන සමාලෝචනය කළ යුතු අතර එසේ යහපාලන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ නියමයන් මත කටයුතු කලේ නම් එම ප්‍රතිපාදන වෙනත් ආර්ථික වූ ගනුදෙනුවක් සඳහා මාරු කිරීමට කටයුතු කළ හැකිව තිබුණු බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.

6.3 අයවැය පාලනය

අයවැයගත සහ තථ්‍ය ආදායම් හා වියදම් අතර සියයට 85 සිට 1252 දක්වා වූ පරාසයක විචලනයන් දක්නට වූයෙන් අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

7. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින් වර සංස්ථාවේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත දැක්වෙන පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතුය.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර	නිරීක්ෂණ
(අ) ස්ථාවර වත්කම් පාලනය	ස්ථාවර වත්කම්වල අයිතිය තහවුරු කර නොගැනීම සහ වත්කම් උභය උපයෝජනය.
(ආ) ණයගැති හා ණය හිමි පාලනය	අයවිය යුතු ණය ශේෂයන් නියමිත කාල සීමාව තුළදී අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකිරීම, බාහිර පාර්ශවයන් වෙත ගෙවිය යුතු ස්කන්ධභාග ගෙවීමට කටයුතු නොකිරීම.
(ඇ) කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය	ආයතන නීතිරීති හා රෙගුලාසි ප්‍රකාරව බඳවා ගැනීම් සහ උසස් කිරීම් සිදු නොකිරීම.
(ඈ) ප්‍රසම්පාදනය	ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය නොකිරීම.
(ඉ) ආදායම් පාලනය	විකුණුම් ඉන්වොයිස්පත් සඳහා වූ බදු ගණනය කිරීම් නිවැරදිව සටහන් නොකිරීම.